

LADE BEHANDLINGSSENTERBLÅ KORS SA
Lade alle 86
7041 TRONDHEIM

Deres ref.:
Vår ref.: 16/8211-4
Saksbehandler: Wenche Dahl Elde
Dato: 19.02.2018

Lovfortolkning - Helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 10 - fysisk tilbakehold ved rømningsfare

Det vises til brev av 21.01.2016, som også ble videresendt til Helsedirektoratet fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag for avklaring. Vi beklager lang saksbehandlingstid.

Det bes om en avklaring av hvor fysisk det forventes at institusjonen skal være ved tilbakehold etter tvangsbestemmelsene i helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 10, for å unngå at pasienten rømmer.

Helsedirektoratets vurdering

Helse- og omsorgstjenesteloven (hol) §§ 10-2 og 10-3 gir grunnlag for vedtak om tilbakeholdelse i institusjon i en bestemt periode. Etter spesialisthelsetjenesteloven § 3-14 kan institusjonen «begrense adgangen til å forlate institusjonen i den utstrekning det er nødvendig etter vedtakets formål.» Det er presisert i forskrift 2016-08-26-1003 om rettigheter og bruk av tvang under opphold i rusinstitusjon § 11 at pasienter som er inntatt i institusjon etter vedtak med hjemmel i hol. §§ 10-2, 10-3, 10-4, herunder ved midlertidige vedtak, kan holdes tilbake mot sin vilje og hentes tilbake ved rømming, om nødvendig med tvang.

Adgang til tilbakehold og tilbakeføring er nærmere omtalt i Helsedirektoratets veileder IS- 2355 om tvangstiltak overfor personer med rusmiddelproblemer etter hol kapittel 10, under punkt 6.3.10.

Det fremgår her at det er naturlig at det vil oppstå situasjoner hvor pasienten ønsker å forlate institusjonen, og kan gi uttrykk for misnøye, bli urolig, og forsøke å ta seg ut av institusjonen.

Veilederen anbefaler at institusjonen har rutiner ved konflikthåndtering for utagerende atferd hos pasienter, og benytter ulike faglige tilnærminger for konflikthåndtering. I veilederen punkt 6.5 omtales dette nærmere.

Når det gjelder adgangen til tilbakehold og hvordan dette bør gjøres, står det i punkt 6.3.10 følgende:

Helsedirektoratet

Avdeling psykisk helsevern og rus

Wenche Dahl Elde, tlf.: +4724163238

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050

Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

«Selv om reglene forutsetter at institusjonen har adgang til å holde pasienten tilbake, også ved å bruke tvang, i situasjoner hvor vedkommende forsøker å ta seg ut av institusjonen, bør fysisk makt kun benyttes når det er helt nødvendig for å avverge alvorlig skade på personer. Hvorvidt, og i hvilken grad, det bør utøves tilbakehold i en konkret sak for å unngå at pasienten rømmer må bero på en nærmere vurdering av formålet ved oppholdet og en forholdsmessighetsvurdering.

Adgangen til fysisk makt er ikke direkte regulert, men reglene forutsetter at institusjonen har adgang til å holde pasienten tilbake, også ved å bruke fysisk makt, i situasjoner hvor vedkommende forsøker å ta seg ut av institusjonen.»

Vi håper dette bidro til avklaring av problemstillingen.

Vennlig hilsen

Gitte Huus e.f.
avdelingsdirektør

Wenche Dahl Elde
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
FYLKESMANNEN I TRØNDELAG, Bente Hustad